

Handledning till *Till DIG som tagit min tvättid* av Cecilia Lidbeck

Uppgifter: Introduktion av boken, gemensam läsning, funderingsfrågor, bildövning, skrivövningar och dramaövning

Bokens läsnivå: 2, lättare

Målgrupp: Handledningen fungerar för ungdomar och vuxna i olika skolformer och i bokcirklar

Om boken

När Betty kommer ner till tvättstugan ligger hennes tvätt i en blöt hög på bänken. *Till DIG som tagit min tvättid*, står det på en lapp. Personen som skrivit lappen är mycket arg och hotar med att kontakta hyresvärderna. Visst gjorde Betty fel som glömde tvätten, men var det verkligen så hemskt? Betty skriver ett surt svar och plötsligt är en brevväxling igång i tvättstugan. Snart handlar hela Bettys liv om att få veta vem det är hon bråkar med.

Boken om Betty är full av skruvad humor. Cecilia Lidbeck har skrivit många böcker för barn och unga. *Till DIG som tagit min tvättid* är hennes första lättlästa bok för vuxna.

Om handledningen

Syftet med handledningen är dels att läsarna ska få en djupare förståelse för texten, dels att inspirera läsarna till eget skapande. Genom att reflektera och på olika sätt arbeta kreativt med texten kan man stimulera ökad läsglädje och läsförståelse. Handledningen innehåller frågor för att introducera boken för deltagarna, frågor att svara på och samtala om under eller efter läsningen och frågor som rör hela bokens innehåll. På slutet finns kreativa övningar att jobba med efter läsningen. Läs boken och använd handledningen så som det passar din grupp eller läsare. Handledningen är framtagen av Åsa Söderling och Jenny Friman. De arbetar båda som pedagoger på Kulturcentrum Skåne.

Introduktion av boken

1. Titta på omslaget och läs titeln. Vad tror du att boken kommer att handla om?
2. Delar du tvättstuga med andra? Tycker du i så fall att det är lätt eller svårt att dela på tvättstugan?

Frågor till varje kapitel

Lappen i tvättstugan

1. Betty drömmer att hon är ledare och talar till folket. Brukar du komma ihåg vad du har drömt? Berätta om en dröm du haft!
2. I drömmen säger Betty till folket i staden: *Ni är bra. Men ni måste bli bättre. Kan ni inte bara skärpa till er? Hur svårt kan det vara?* Vad tror du att Betty vill att folket ska bli bättre på?

På dåligt humör

1. När Betty blir arg använder hon vid flera tillfällen i berättelsen ordet *förbaskat*. Det kan vara ett ord att använda för den som inte vill svära. Kan du komma på fler ord som folk använder i stället för svärord? Har du kanske någon egen variant? Kan ni tillsammans hitta på helt nya kraftuttryck som inte är svärord?
2. Betty skrev att hon är kusin med hyresvärden, men egentligen är det inte sant. Tror du att det hade spelat någon roll om de var kusiner, om grannen hade klagat till hyresvärden?
3. I hissen träffar Betty grannen som bor i lägenheten bredvid hennes. Hur tycker du att grannen verkar vara som person?
4. Grannen betar sig som om Betty "var luft". Vad menas med det?

Betty spionerar

1. Betty drömmer igen, men nu är drömmen annorlunda. På vilket sätt skiljer den sig från den första drömmen?
2. Betty menar att alla kan göra misstag, att ingen är perfekt. Hur skulle en perfekt människa vara enligt dig? Känner du någon som är perfekt?
3. Betty kallar en av sina grannar för Kantarellen, eftersom han brukar ha gul skjorta på sig. Tycker du att namnet är snällt eller dumt? Alltså ett smeknamn eller ett öknamn? Kallas du eller någon du känner för något ni egentligen inte heter?
4. Det står att *hjärtat dunkar i bröstet* när Betty blir nervös. Hur kan det mer kännas i kroppen när man blir nervös?
5. Betty skriver en lapp där det står:
*Får du inte nog av att skälla på arbetstid?
Måste du plåga folk på fritiden också?
Med vänlig hälsning,
En som bara försöker göra sitt bästa*

Betty är extra nöjd med hälsningen eftersom hon tycker att hon visar sig både ödmjuk och artig. Vad betyder orden ödmjuk och artig? Håller du med henne om att hon är det? Vad i texten visar på ödmjukhet och artighet?

Upptäckten på skolgården

1. Bråket med lappar är jobbigt, tycker Betty. Hon vill få en ursäkt från vaktmästaren Jonny. Tycker du att det är Betty eller lappskrivaren som ska be om ursäkt? Berätta hur du tänker.
2. Ofta sitter Betty och tittar på okända människor och smyglyssnar på dem. Varför gör hon det, tror du?
3. På skolgården ser Betty barn som ”stojar och stimmar”. Vad betyder de orden? Vad kan det finnas för ljud på en skolgård full av lekande barn?
4. Den mystiske lappskrivaren är inte Jonny. Hur kommer Betty på det?

Allt blir tokigt

1. Allt blir fel för att Betty funderar så mycket på lapparna. Har du varit med om att allt blev tokigt en dag? Berätta vad som hände!
2. Betty vill knappt lämna sin lägenhet och undviker att gå ner till tvättstugan. Varför, tror du?
3. Betty går bara ut för att handla mat och slänga sopor. Vad tror du hon gör hela dagarna? Har hon något jobb, tror du?
4. I Bettys lägenhet finns det många pelargoner. Känner du till blomman? Sök efter information och bilder på nätet. Det finns många olika sorter. Vilka tror du att Betty har?
5. Har du något hemma hos dig som gör det hemtrevligt? Berätta!

Betty hjälper till

1. I kassan på Ica försöker Betty tränga sig före en gammal gubbe. Varför gör hon det, tror du?
2. Varför misstänker Betty att hon blivit lurad av Kaminsky?
3. På natten drömmer Betty igen. Hon har två olika drömmar. Tror du att hennes drömmar betyder något?
4. På morgonen får Betty tillbaka pengarna hon lagt ut för inköpen till Kaminsky. Hon skriver en ny lapp till honom. På vilket sätt skiljer sig det nya meddelandet från lapparna som skrevs i början?
5. I huvudet skriver Betty alla sina lappar på ett nytt sätt så de blir lite trevligare. Hur skulle du skriva ett trevligt svar på Kaminskys första arga lapp?
6. I slutet av kapitlet somnar Betty. Denna gång drömmer hon inte alls. Varför inte, tror du?

Överraskningen

1. Hur skulle du beskriva stämningen Betty och Kantarellen fikar?
2. På vilket sätt är Betty och Kantarellen lika? Och olika?
3. Kantarellen heter Kaminsky i efternamn. Vi får aldrig veta vad han heter i förnamn. Vad tycker du han passar att heta? Berätta hur du tänker!

4. "Det bubblar i kroppen" på Betty. Vad tror du menas med det?
5. "Det kommer bli bra det här!" viskar Betty till sina blommor. Vad tror du hon menar?
6. Kapitlet heter "Övrraskningen". Vad tror du överraskningen är?

Efter läsningen

1. Kom tillsammans på ord som beskriver Betty som person. På vilket sätt förändras hon under berättelsens gång?
2. Går det att beskriva vad en bok handlar om med ett enda ord? Vilket ord skulle du i så fall välja till den här boken? Skriv ner ordet på en lapp och samla sedan in gruppens lappar. Låt någon läsa upp orden. Var det något ord som återkom eller skiljer de sig mycket åt?
3. Vi får veta ganska mycket om Bettys personlighet i boken, men det finns också mycket som författaren inte skrivit ut. Till exempel: Hur gammal är Betty? Vem brukar hon umgås med? Har hon någon familj? Vilken stad bor hon i? Kan du komma på fler saker vi inte fått veta om henne? Fortsätt tänka kring Betty och hitta på svar tillsammans på dessa frågor.

Skapande övningar

Bildövning

Skapa porträtt av personerna som beskrivs i boken: Betty, damen i hissen, vaktmästaren Jonny och Kantarellen. Fantisera fritt om hur de ser ut eller leta ledtrådar till deras utseende i boken. Sätt upp bilderna på karaktärerna på väggen. Skriv en pratbubbla till var och en av dem. Vad säger de?

Skrivövningar

1. Betty drömmer att hon är ledare och håller ett tal till folket. Vad skulle du vilja säga om du var ledare? Skriv ett tal! Börja med orden: "Mina kära medborgare". Läs sedan gärna upp talet för gruppen!
2. Låt var och en skriva några meningar om sig själv på en lapp. Det ska vara saker som kan avslöja att det är just du som har skrivit lappen. Du

kan börja med ”Jag är ...” eller ”Jag gillar ...” eller ”Jag bor ...”, men utan att skriva ditt namn. Samla in lapparna och lägg dem i en skål. Alla får dra en lapp och läsa upp. Kan du gissa vem som skrev lappen? Den som råkar dra sin egen får lägga tillbaka och ta en ny.

3. Tänk dig att du är Betty som sitter på kafé och smyglyssnar på det unga paret (kapitel ”Upptäckten på skolgården”). Killen tycker att tjejen är sur. Skriv en dialog! Vad säger de till varandra? Om ni vill kan ni spela upp dialogen sedan.

Dramaövning

Fundera över hur de fyra karaktärerna i boken pratar. Betty, damen i hissen, vaktmästaren Jonny och Kantarellen. Har de någon dialekt? Pratar de högt eller tyst? Se om ni hittar ledtrådar i texten eller hitta på själva. Dela upp er två och två. Välj varsin karaktär och spela upp att de möts i hissen. Hur låter det när de pratar med varandra?

★

Om du använder våra handledningar i din verksamhet och har tankar om vad som fungerar bra eller mindre bra är du välkommen att höra av dig till ll-forlaget@mtm.se.